

Program konferencji:

„Szpiegzy – Dezerterzy – Renegaci.

Wykroczenia i przestępstwa żołnierzy i funkcjonariuszy służb mundurowych w latach 1918-1989”

Środa

(25 października)

9.00 – 9.20 – Powitanie gości, otwarcie obrad:

dr Daniel Koreś (Dyrektor Archiwum Wojskowego w Oleśnicy)

prof. dr hab. Krzysztof Kawalec (Dyrektor Oddziału IPN we Wrocławiu)

Sesja I

w pierwszych latach Polski Odrodzonej

9.20 – 10.50

Porządek obrad:

- 1. prok. Przemysław Cieślik (Zastępca Naczelnika Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN we Wrocławiu),** *Prawno-karne uregulowania w zakresie znamion przestępstw szpiegostwa, dezercji popełnionych przez żołnierzy i funkcjonariuszy służb mundurowych w latach 1932-1989*
- 2. dr Arkadiusz Tuliński (Wojskowe Biuro Historyczne im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego),** *Batary, skauci i śląskie pierony. Uwagi na temat dyscypliny w jednostkach ochotniczych Wojska Polskiego w latach 1918-21*
- 3. por. Radosław Mazurek (Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych MON),** *Nastroje narodowościowe, a przestępstwo dezercji w WP w latach 1923-1925*
- 4. dr Marek Bogdan Kozubel (Piaseczno),** *Postępowanie karne przeciwko oficerowi Wojska Polskiego na przykładzie sprawy ppłk. Józefa Gigiel-Melechowicza oskarżonego o wywołanie strzelaniny w trakcie zamieszek w Tarnowie w listopadzie 1923 roku*

10.40 – 10.50 – dyskusja
10.50 – 11.05 – przerwa kawowa

Sesja II
II Rzeczpospolita
11.05 – 12.15

Porządek obrad:

1. **dr Remigiusz Kasprzycki**, (Instytut Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie), *Przestępstwa kryminalne dezertarów w przedwojennej Polsce*
2. **mjr dr Artur Ochał** (Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie), *Wykroczenia i przestępstwa żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza (1924-1939) w Brygadach "Grodno" i "Wilno"*
3. **dr Daniel Koreś** (Dyrektor Archiwum Wojskowego w Oleśnicy), *Polski szpieg na niemieckiej służbie. Sprawa mjr dypl. Stanisława Kraussa*

12.05 – 12.15 – dyskusja
12.15 – 12.30 – przerwa kawowa

Sesja III
Wojna i okupacja
12.30 – 14.20

Porządek obrad:

1. **dr Tomasz Domański** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Krakowie, Delegatura w Kielcach), *Przestępstwa policjantów „granatowych” w dystrykcie radomskim wobec Polaków i Żydów w świetle sądownictwa powojennego*
2. **Michał Gniadek-Zieliński** (Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego), *Sądzący i sądzeni. Wybrane aspekty funkcjonowania konspiracyjnego wymiaru sprawiedliwości w Narodowych Siłach Zbrojnych*
3. **dr Ksawery Jasiak** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN Wrocław we Wrocławiu, Delegatura w Opolu), *Pułkownik Bolesław Boruta „Hanicz” - losy szpiega - partyzanta NOW-AK, dowódcy 3 Brygady AL.*

im. Bema, żołnierza - dezertera KBW oraz współpracownika podziemia antykomunistycznego w świetle dokumentów archiwalnych z lat wojennych i powojennych

4. **dr hab. Piotr Żurek (Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej)**, *Od łącznika MSW do konfidenta gestapo i SB. Tadeusz Trawiński – polski agent w Belgradzie (1941-1942)*
5. **dr Jerzy Kirszak (Naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN we Wrocławiu, Wojskowe Biuro Historyczne im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego)**, *"Do domu!" Wpływ niemieckiej propagandy na dezercje żołnierzy 2 Korpusu Polskiego we Włoszech*

14.10 – 14.20 – dyskusja

14.20 – 15.20 – przerwa obiadowa

Sesja IV
W Polsce Ludowej cz. 1
15.20 – 16.50

Porządek obrad:

1. **prof. Dariusz Jarosz (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk)**, *Nie tylko dezercje. Z badań nad patologiami zasadniczej służby wojskowej w ludowym Wojsku Polskim*
2. **dr Jacek Jędrzyak (Wojskowe Biuro Historyczne im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego)**, *Wydalenia ze Szkół Oficerów Rezerwy w latach 1976-80*
3. **dr Daniel Czerwiński (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Gdańsku)**, *Dezertrzy z gdańskiego aparatu bezpieczeństwa - wybrane przypadki*
4. **Bartosz Kapuściak (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Katowicach)**, *Sprawa Adama Kaczmarzyka, szpiega brytyjskiego złapanego przez Wojskową Służbę Wewnętrzną*

16.40 – 16.50 – dyskusja

16.50 – 17.05 – przerwa kawowa

Sesja V
W Polsce Ludowej cz. 2
17.05 – 18.25

Porządek obrad:

1. **dr Ireneusz Bieniecki, dr Izabela Szkurlat (Instytut Bezpieczeństwa Narodowego Akademia Pomorska w Słupsku)**, *Wybrane wykroczenia i przestępstwa personelu Wojsk Ochrony Pogranicza w świetle dokumentów Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie - studium przypadków*
2. **dr Przemysław Benken (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Szczecinie)**, *Historia ucieczki kpt. Stanisława Szymonika – szyfranta Stałego Przedstawicielstwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przy Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku*
3. **Adam Chmielecki (Gdańsk)**, *Ucieczka ambasadora Romualda Spasowskiego*

18.05 – 18.25 – dyskusja i zamknięcie pierwszego dnia obrad

Czwartek
(26 października)

Sesja VI
W Polsce Ludowej cz. 3
9.00 – 11.00

Porządek obrad:

1. **dr Paweł Piotrowski (Wojskowe Biuro Historyczne im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego)**, *„Odrodzone Wojsko Polskie” a Armia Czerwona. Konflikty wśród sojuszników*
2. **Paweł Tomasiak (Archiwum IPN w Warszawie)**, *Azyl dla generała. Sprawa udzielenia azylu politycznego w RFN gen. Leonowi Dubickiemu*
3. **dr hab. Patryk Pleskot (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu)**, *Alkohol, afery, pieniądze... Problemy dyscyplinarne funkcjonariuszy SB w latach osiemdziesiątych na przykładzie Stołecznego Urzędu Spraw Wewnętrznych*

4. **Janusz Oszytko (Oddziałowe Archiwum IPN we Wrocławiu, Delegatura w Opolu)**, *Zdrada tajemnicy państwowej i służbowej i jej karanie na podstawie dekretu z 26 października 1949 r. w świetle zapisów repertoryjnych WSR w Opolu z lat 1950-1954*
5. **dr hab. Sławomir Cenckiewicz (Dyrektor Wojskowego Biura Historycznego im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego)**, *Pułkownik Ryszard Kukliński – czyli klęska kontrwywiadu PRL*

10.50 – 11.00 – dyskusja

11.00 – 11.15 – przerwa kawowa

Sesja VII
W Polsce Ludowej cz. 4
11.15 – 13.05

Porządek obrad:

1. **Paweł Sztama (Biuro Badań Historycznych IPN)**, *Zapomniany proces – Józef Dusza i inni funkcjonariusze Departamentu Śledczego MBP przed sądem PRL na przełomie 1955 i 1956 r.*
2. **dr Łukasz Wolak (Strzelce Opolskie)**, *Działalność szpiegowska polskich uchodźców w Zachodnich Niemczech. Kilka słów o infiltracji tego środowiska przez zachodnie i wschodnie instytucje wywiadowcze*
3. **Tomasz Krok (Wojskowe Biuro Historyczne im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego)**, *Studium Tajnego Współpracownika Celnego na przykładzie działalności byłego oficera kontrwywiadu AK Juliusza Wilczura-Grzateckiego w latach 1949-54*
4. **dr Zbigniew Bereszyński (Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu)**, *Dezerterzy z Wojsk Ochrony Pogranicza jako uciekinierzy i organizatorzy ucieczek za granicę. Przyczynek do historii politycznej Śląska Opolskiego w okresie stalinowskim*
5. **dr hab. Andrzej Szymański, prof. UO (Uniwersytet Opolski)**, *Jastrzębski i inni. Sabotaż w węźle kolejowym w Kędzierzynie w latach 1945 – 1949*

12.55 – 13.05 – dyskusja i zamknięcie obrad